

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه ایجاد و راه اندازی بانک اطلاعاتی سازمان همکاری های اقتصادی (اکو) در خصوص قاچاق و تخلفات گمرکی»

هرچند استفاده حداکثری از ظرفیت سازمان هایی مثل اکو از اهمیت بسزایی برخوردار بوده و مبارزه با قاچاق کالا و مواد مخدر جزء اصول و اهداف اساسی کشور محسوب می گردد با این حال این لایحه دارای ملاحظات است که در ذیل به آن اشاره می شود:

۱. در این لایحه حیطة بانک اطلاعاتی مورد نظر، علاوه بر قاچاق مواد مخدر، قاچاق کالا را نیز شامل شده است. راهکار اصلی برای بررسی و تخمین قاچاق کالا در سطح بین الملل، نظارت کامل بر آمار صادرات و واردات کشور مذکور و بررسی تجارت متقابل بین ایران با کشورهای مختلف است. شایان توجه است که در شرایط کنونی که تحریم ها تشدید شده، به نظر می رسد شفاف سازی این آمار و به اشتراک گذاری آن با کشورهای دیگر باید بسیار با احتیاط انجام شود، زیرا یکی از مسی‌رهای اصلی اعمال فشار در تحریم اقتصادی، اعمال محدودیت از طریق تأثیر بر صادرات و واردات و به طور کلی تجارت خارجی است و به همین دلیل یکی از راهکارهای دور زدن تحریم نیز استفاده از ترتیبات خاص برای بی اثر کردن اقدامات خصمانه است. در ضمن از میان ۱۰ کشور عضو اکو تاکنون تنها سه کشور افغانستان، پاکستان و ترکیه به این موافقتنامه پیوسته اند و با توجه به رابطه این کشورها با آمریکا و متحدان آن، الحاق ایران به این موافقتنامه نیاز به ارزیابی هزینه و فایده دارد. ضمن اینکه تکلیف و یا تعجیلی برای الحاق به این موافقتنامه وجود ندارد و همان طور که عنوان شد هنوز بسیاری از کشورهای اکو آن را نپذیرفته اند.

۲. این لایحه دارای ایرادات جزئی نیز هست برای مثال، تمرکز موافقتنامه به مرکزیت و محوریت ترکیه، عدم اشاره به لزوم همکاری و هماهنگی با کشورهای عضو، اعطای اختیارات وسیع به کشور ترکیه در خصوص تبادل اطلاعات، ابهام در کارگروه اجرایی در خصوص بازیافت و به اشتراک گذاری اطلاعات و موارد مشابه دیگر جزء نکاتی هستند که باید در تصویب لایحه مورد نظر قرار گیرند.

۳. همچنین نقض اصل هفتاد و هفتم و یکصد و سی و نهم قانون اساسی به واسطه بندهای «۲» و «۳» ماده (۱۰) لایحه مبنی بر پذیرش داوری و اصلاحات بعدی موافقتنامه جزء ایرادات متن لایحه بود که مورد اخیر به صورت یک تبصره در ذیل ماده واحده در مصوبه مورخ ۱۳۹۱/۶/۲۱ کمیسیون اقتصادی درج گردید. البته در مصوبه کمیسیون اقتصادی عبارت «بندهای «۲» و «۳» ماده (۱۰)» به اشتباه «بندهای «۲» و «۳»» تایپ شده که لازم است اصلاح گردد.

۱. تبصره ذیل ماده واحده: رعایت اصول یکصد و سی و نهم و هفتاد و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای بندهای «۲» و «۳» ماده (۱۰) موافقتنامه الزامی است.

جمع‌بندی

۱. در تصویب این لایحه باید به شرایط خاص اقتصاد مقاومتی و لزوم دور زدن تحریم‌ها به واسطه برخی ترتیبات تجارت خارجی توجه نمود.

۲. مخاطرات ناشی از تمرکز و اعطای اختیارات وسیع این موافقتنامه به مرکزیت و محوریت ترکیه، عدم اشاره به لزوم همکاری و هماهنگی با کشورهای عضو در خصوص تبادل اطلاعات می‌تواند مشکل‌زا باشد.

۳. به اختیاری بودن و عدم لزوم تعجیل در الحاق به این موافقتنامه و عدم پیوستن ۷ کشور از ۱۰ کشور عضو اکو توجه شود.

۴. همانند آنچه در مصوبه کمیسیون اقتصادی آمده است لازم است در ذیل ماده واحده به موضوع نقض اصول یکصدوسی و نهم و هفتاد و هفتم قانون اساسی به واسطه بندهای «۲» و «۳» ماده (۱۰) اشاره کرد.